

Praha 3. července 2024

## Posílení podpory zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a postih nelegální práce. Novela zákona o zaměstnanosti přináší klíčová opatření

Vláda schválila novelu zákona o zaměstnanosti, kterou předložil ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka. Cílem této novely je řešit problémy s účelovým využíváním příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce. V rámci kontroly a postihu nelegálního zaměstnávání dojde k zavedení nových opatření vůči subjektům dopouštějících se těchto přestupků.

*"Novela přináší změny, které mají za cíl podnítit zaměstnavatele k větší motivaci při zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce. Zároveň se zaměřuje na úpravu podmínek vyplácení příspěvků zaměstnavatelům na chráněném trhu práce. Novela navazuje na zvýšení příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, jehož maximální částka 14 200 Kč se od dubna tohoto roku zvýšila o 1 500 Kč, čímž nově dosáhla 15 700 Kč,"* přiblížil ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL).

### Odstupňování výše odvodu do státního rozpočtu jakožto jedné z forem plnění povinného podílu zaměstnávání OZP na volném trhu práce

V současné době mají zaměstnavatelé na volném trhu práce s více než 25 zaměstnanci povinnost začlenit mezi své zaměstnance 4 % osob se zdravotním postižením. Tuto povinnost mohou plnit třemi způsoby:

- 1. Přímé zaměstnávání OZP**
- 2. Náhradní plnění** (odebírání výrobků, služeb nebo zadávání zakázek zaměstnavatelům na chráněném trhu práce)
- 3. Odvod do státního rozpočtu** (2,5násobek průměrné měsíční mzdy za každou osobu se zdravotním postižením, kterou by měl zaměstnat)

V současné době jsou všechny tři způsoby plnění povinného podílu považovány za rovnocenné a mohou být kombinovány.

Navrhovaným opatřením je odstupňování odvodu do státního rozpočtu v závislosti na plnění formou přímého zaměstnávání osob se zdravotním postižením:

- 1. 1násobek průměrné mzdy**, pokud zaměstnavatel splní povinný podíl alespoň ze 3 % přímým zaměstnáváním,
- 2. 2násobek průměrné mzdy**, pokud zaměstnavatel splní povinný podíl alespoň z 1 % přímým zaměstnáváním,
- 3. 3,5násobek průměrné mzdy**, pokud zaměstnavatel splní povinný podíl méně než z 1 % přímým zaměstnáváním.

*„Cílem tohoto opatření je motivovat zaměstnavatele, aby plnili svůj povinný podíl přímým zaměstnáváním osob se zdravotním postižením. Pro většinu zaměstnavatelů, na které se povinnost zaměstnávání osob se zdravotním postižením vztahuje, by měla tato změna pozitivní vliv ve formě snížení odvodu do státního rozpočtu,"* vysvětlil ministr Jurečka.

Praha 3. července 2024

Přibližně **29 %** zaměstnavatelů bude odvádět státu více finančních prostředků, nebo v ideálním případě začne více přímo zaměstnávat osoby se zdravotním postižením.

## Zavedení „stropu“ pro zvýšení příspěvku na další náklady

Zaměstnavatelům osob se zdravotním postižením, konkrétně osob uznaných invalidními v 1., 2. či 3. stupni, na chráněném trhu práce, je v současnosti poskytován měsíční příspěvek skládající se ze tří složek:

1. Paušální složka příspěvku **1 000 Kč**.
2. Mzdová složka příspěvku odpovídající 75 % mzdy zaměstnance a dosahující maximálně **15 700 Kč**.
3. Navýšení příspěvku o další náklady, které mohou zahrnovat pracovní asistenty a dopravu. Celková výše příspěvku však nesmí přesáhnout **16 700 Kč**. Výše úvazku nemá vliv na navýšení příspěvku o další náklady, což znamená, že nezáleží na tom, jestli má zaměstnanec plný úvazek nebo 0,1 úvazku.

Novela přinese zavedení maximální částky pro zvýšení příspěvku na další provozní náklady uvedené v bodu 3. Maximální částka pro toto zvýšení bude vztažena k částce mzdového příspěvku **za všechny zaměstnance** a bude činit 0,8násobek čtvrtletní částky náležejícího mzdového příspěvku. Zároveň dojde ke zpřesnění dalších uznatelných nákladů pro účely zvýšení příspěvku.

Aktuální stav totiž může některé zaměstnavatele motivovat k zaměstnávání lidí na minimální úvazky s minimální mzdou. „*Praxe ukazuje situace, kdy zaměstnavatelé uvádějí své rodinné příslušníky jako asistenty a uplatňují neúměrně vysoké další náklady na externí dopravu, přičemž některé firmy zajišťující tuto dopravu jsou majetkově propojeny s žadatelem o příspěvek,*“ zdůvodnil ministr Jurečka.

Z návrhu vyplývá, že další náklady související se zaměstnáním osob se zdravotním postižením už nebudou vyšší než jejich samotný výdělek.

## Zavedení postihu ve formě zveřejnění rozhodnutí o spáchání přestupku

Stále přetrvává vysoká míra nelegálního a zastřeného zaměstnávání, která se pojí s možným rizikem pracovního vykořisťování zaměstnanců a má negativní dopad na veřejné rozpočty. Z dat vyplývá, že problém se ve velké míře týká zaměstnávání cizinců.

Z tohoto důvodu budou orgány inspekce práce oprávněny zveřejnit rozhodnutí o spáchání uvedených přestupků na úřední desce Státního úřadu inspekce práce na dobu 1 roku. Cílem tohoto opatření je zpřístupnit veřejnosti informace o subjektech, kterým byla uložena pokuta za umožnění výkonu nelegální práce nebo zastřené zprostředkování zaměstnání.

Mnohé právnické a fyzické osoby odmítají spolupracovat s těmi, kdo porušují pravidla. Zveřejnění může pomoci nejen osobám ucházejícím se o zaměstnání, ale i široké veřejnosti získat představu o solidních zaměstnavatelích.

„*Legální zaměstnání zajišťuje spravedlivé mzdy, dodržování pracovní doby a právní ochranu. Z ekonomického hlediska má potírání nelegálního zaměstnávání pozitivní efekty,*“ řekl ministr Jurečka.